

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی»

«اعاده شده از شورای نگهبان» (گزارش دوم - ویرایش دوم)

فواید و پیامدهای مثبت پیش‌نویس طرح جدید

۱. پرداختن نمایندگان مجلس به انجام وظایف اصلی خود در سطح کلان و ملی و پرهیز از امور جزئی، با حفظ ویژگی محلی و ملی بودن مسئولیت نمایندگی.
۲. انتخاب نامزدهای شاخص‌تر با صلاحیت‌های برتر و افزایش کارآمدی مجلس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
۳. گرایش انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان به سمت شکل‌گیری نظام انتخاباتی متناسب با ساختارهای سیاسی و حقوقی ایران.
۴. حذف رقابت‌های شدید و خشونت‌زا و اختلاف‌برانگیز مبتنی بر مسائل قومی، قبیله‌ای و ... به‌ویژه جلوگیری از شکاف بین مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها و بین شهرهایی که مشترکاً دارای یک نماینده هستند و به‌طور کلی تقویت همبستگی و وحدت ملی (وفق بند «۱۵» اصل سوم قانون اساسی).
۵. کاهش هزینه‌های عمومی و انتخاباتی و از سویی ازدیاد مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت خودشان (بند «۸» اصل سوم و اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی).
۶. عادلانه شدن نظام انتخاباتی و ایجاد فرصت‌های عادلانه و برابر برای همه آحاد ملت (بند «۹» اصل سوم قانون اساسی).
۷. انطباق با قانون اساسی به‌ویژه با اصل شصت و چهارم قانون اساسی و رفع ایرادات اعلام شده از سوی شورای محترم نگهبان درخصوص انسجام ملی و رعایت حقوق مردم در شهرهای کوچک و شهرها و استان‌هایی که دارای اقلیت مذهبی هستند، از طریق مستثنا نمودن این قبیل از حوزه‌ها از طرح و با تلفیق نمودن شرایط انتخاب‌شوندگان به صورت شهرستانی و استانی.
۸. ملاک قرار گرفتن آرای حوزه فرعی (شهرستان) و حوزه اصلی (استان) برای انتخاب شدن نمایندگان مجلس.
۹. تک مرحله‌ای شدن انتخابات مجلس و در صورت عدم احراز حداقل $\frac{1}{5}$ کل آرای مأخوذه در حوزه انتخابیه فرعی (شهرستان)، برگزاری میان‌دوره‌ای آن، همزمان با یکی از انتخابات سراسری پیش روی.
۱۰. افزایش مدت فعالیت تبلیغات انتخاباتی برای داوطلبان نمایندگی به ۱۴ روز.
۱۱. حفظ و تقویت ویژگی‌های محلی بودن و در عین حال ملی بودن مسئولیت نمایندگان مجلس.
۱۲. تقویت و ارتقای جایگاه (واقعی) شوراهای اسلامی شهر و روستا و پرهیز نمایندگان مجلس از امور جزئی و پرداختن به مسائل کلان منطقه‌ای و ملی.
۱۳. فراهم آمدن تقسیم کار بین هر یک از نمایندگان استان به تناسب تخصص خود در کمیسیون‌های مجلس.
۱۴. نتیجه این‌که پیش‌نویس طرح جدید، به‌طور اصولی و منطقی به دغدغه‌های مخالفین طرح نیز توجه داشته و تصویب آن در راستای مصالح و منافع ملی و کلان کشور به‌ویژه مطابق با اصول ۶، ۶۲، ۶۴، ۷۵ و بند «۸» اصل سوم قانون اساسی ارزیابی می‌گردد.

پیش‌نویس متن طرح جدید استانی شدن حوزه‌های انتخابیه

ماده واحد - حوزه انتخابیه در انتخابات مجلس شورای اسلامی، محدوده جغرافیایی هر استان خواهد بود. هر یک از استان‌ها به‌عنوان یک حوزه انتخابیه اصلی و حوزه‌های انتخابیه فعلی تابعه استان، حوزه انتخابیه فرعی محسوب می‌شوند.

تبصره «۱»- داوطلبان نمایندگی می‌باید منحصراً برای یکی از حوزه‌های انتخابیه فرعی استان، داوطلب نمایندگی مجلس شورای اسلامی شوند. ثبت‌نام در بیش از یک حوزه انتخابیه فرعی موجب ابطال و محرومیت از داوطلبی نمایندگی آن دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی خواهد شد.

تبصره «۲»- علاوه بر شرایط مندرج در قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی، هر داوطلب نمایندگی باید متولد محدوده جغرافیایی حوزه انتخابیه فرعی محل ثبت‌نام یا سابقه نمایندگی مجلس شورای اسلامی از آن حوزه یا سابقه حداقل ۵ سال سکونت در آن محدوده را داشته باشد.

تبصره «۳»- ملاک در تعیین تعداد نمایندگان هر استان، قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن خواهد بود.

تبصره «۴»- در استان‌هایی که جدیداً تشکیل شده یا می‌شوند، تعداد نمایندگان به نسبت جمعیت هر استان، بین استان‌های جدید تقسیم می‌شود.

تبصره «۵»- استان سیستان و بلوچستان و حوزه‌های انتخابیه تربت جام و تایباد در استان خراسان رضوی، کردکوی و ترکمن، گنبدکاووس در استان گلستان، مهاباد، بوکان، پیرانشهر و سردشت در استان آذربایجان غربی، پاوه در استان کرمانشاه، بیجار و قروه در استان کردستان از این قانون مستثنی می‌باشند و انتخابات مجلس شورای اسلامی در این حوزه‌ها، برابر قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن انجام می‌پذیرد. حوزه انتخابیه اقلیت‌های دینی نیز از این قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره «۶»- انتخابات موضوع این قانون یک مرحله‌ای است. حائزین اکثریت از مجموع حداقل $\frac{1}{5}$ کل آرای مأخوذه در حوزه انتخابیه فرعی و نیز آرای کسب شده داوطلب نمایندگی در سطح استان به مجلس شورای اسلامی راه خواهند یافت. چنانچه در یک یا چند حوزه انتخابیه فرعی حدنصاب آرای لازم برای داوطلبان نمایندگی حاصل نگردد یا انتخابات به هر دلیلی متوقف یا ابطال گردد و در صورت فوت، استعفا و عدم تأیید اعتبارنامه منتخبان در مجلس شورای اسلامی و نظایر آن، انتخاب نمایندگان این قبیل حوزه‌ها به انتخابات میان دوره‌ای موکول خواهد شد.

تبصره «۷»- انتخابات میان دوره‌ای مجلس شورای اسلامی، همزمان با یکی از انتخابات سراسری برگزار خواهد شد. انتخاب نمایندگی مجلس شورای اسلامی در انتخابات میان دوره‌ای براساس کسب اکثریت نسبی می‌باشد.

تبصره «۸»- در انتخابات مجلس شورای اسلامی، هیأت اجرائی مرکزی، حوزه انتخابیه اصلی (استانداری‌های) خواهد بود و هیأت‌های اجرائی فرعی در حوزه‌های انتخابیه فرعی (فرمانداری‌ها) تشکیل می‌شوند. تعداد اعضای هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه و حوزه‌های فرعی و کیفیت و مهلت تشکیل آن‌ها یکسان است.

تبصره «۹»- مدت فعالیت تبلیغات انتخاباتی برای داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی ۱۴ روز بوده که پانزده روز قبل از روز اخذ رأی آغاز و تا بیست و چهار ساعت قبل از روز اخذ رأی ادامه خواهد داشت. داوطلبان حق دارند در صورت فراهم بودن امکانات و شرایط لازم، به‌طور مساوی از صدا و سیمای استانی برای معرفی و ارائه برنامه‌های خود طبق قوانین و مقررات مربوطه استفاده نمایند. داوطلبان نمایندگی و طرفداران آنان مجاز به استفاده از تراکت‌های تبلیغاتی با قطع بیش از ۷۰×۵۰ سانتی‌متر نمی‌باشند.

تبصره «۱۰»- هزینه‌های اجرائی این قانون از محل اعتبارات برگزاری انتخابات هر دوره مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

تبصره «۱۱»- قوانین مغایر با این قانون ملغی‌الآثر خواهد بود.